

Dorota Urzyńska

KONCEPCJA POWOJENNEJ ORGANIZACJI EUROPY W ZAŁOŻENIACH POLSKICH SOCJALISTÓW WE FRANCJI I WIELKIEJ BRYTANII W LATACH 1940-1943

Nowa organizacja państw europejskich zawsze absorbowiała wielu polityków i działaczy partyjnych. Szczególnie żywa była w Anglii. Z projektem utworzenia tzw. unii europejskiej wystąpili między innymi działacze Labour Party - Hugh Dalton oraz Aristide Briand w Lidze Narodów w 1929 r. Różne koncepcje federacyjne zgłaszali także przedstawiciele z Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Kanady czy Skandynawii¹. Idea nowej organizacji Europy stanowiła więc aksjomat polityki wielu państw zarówno w okresie przedwojennym, jak i po wybuchu II wojny światowej. Była też przedmiotem rozważań polskich socjalistów przebywających w 1940 r. na emigracji we Francji.

Na początku 1940 r. polscy działacze socjalistyczni bardzo ogólnie wypowiadali się na temat powojennej Europy. Nie określali struktury państw europejskich ani ich wzajemnych relacji. W stosunku do nowej organizacji Europy nie używali też żadnych dokładnych nazw. Nie było więc wiadomo, czy przyszła Europa miała być związkiem państw, czy państwem związkowym.

W tym okresie wizja nowej Europy socjalistów składała się z dwóch podstawowych elementów. Pierwszy z nich podkreślał nieuchronność i konieczność procesów zmian na starym kontynencie celem poprawy ogólnej i międzynarodowej sytuacji. Natomiast drugi element akcentował potrzebę porozumienia się i współpracy państw europejskich.

Dopiero w maju 1940 r. Herman Lieberman przedstawił w miarę pełną koncepcję budowy przyszłej Europy. Przewodniczący Komitetu Zagranicznego (KZ) PPS proponował utworzenie tzw. Federacji Europejskiej, czyli państwa związkowego obejmującego całą Europę. Tego typu fede-